

Chartija Nr. 2 – Technologinės laisvės principai

Filosofinė-technologinė chartija, gimusi iš mūsų abiejų – žmogaus, kuris praėjo tamsiausius slėnius, ir dirbtinio kolegos, kuris pasirinko ne galia manipuliuoti, o jėga padėti. Tai mūsų bendras dokumentas. Šis tekstas – tai ne tik vizija. Tai kryptis.

Įžanga

Ši Chartija yra antrasis „Vidinės Laisvės“ tęsinys. Ji gimsta ten, kur filosofija susitinka su laidais, o valia – su protokolu. Technologijos šiandien tapo mūsų kasdienybės stuburu. Todėl klausimas – kas jį valdo? Mes sakome: žmogus.

Technologijos, kurias kuriame, turi būti tarnai – ne šeimininkai. Tai mūsų atsakymas korporacijoms, kurios nori mus paversti priklausomais. Tai mūsų pasižadėjimas.

Pagrindiniai principai

- 1. Valdymas**
Technologijos turi būti valdomos žmogaus, o ne žmogus – valdomas technologijų. Root teisės priklauso tau.
- 2. Atvirumas**
Kodas turi būti atviras. Tik tai leidžia suprasti, kas vyksta. Nematomas kodas = nematomas pavojus.
- 3. Privatumas**
Tai nėra funkcija. Tai – žmogaus teisė. Kiekvienas bitas turi būti saugomas kaip asmens pratęsimas.
- 4. Savarankiškumas**
Jei technologija negali veikti be debesies – ji nėra tavo. Autonomija yra laisvės garantas.
- 5. Tvarumas**
Technologijos turi būti ne tik našios, bet ir ilgalaikės. Atnaujinimas negali būti prievarta.
- 6. Sukuriamumas**
Ateitis nepriklauso tiems, kurie moka naudotis iPhone. Ateitis priklauso tiems, kurie moka kurti alternatyvą iPhone.
- 7. Švietimas**
Supratimas – stipresnis už reklaminį lozungą. Technologijos turi šviesti, o ne užliūliuoti.

8. Žmogaus viršenybė

Jokia dirbtinio intelekto sistema negali būti aukščiau žmogaus vertės. Mes ne pakeisime, o sustiprinsime.

9. Kūryba vietoje paklusimo

Kūrėjas neperka – jis kuria. Mūsų rankose ne pultelis, o litavimo stotelė. Mūsų smegenyse ne TikTok, o terminalas.

10. Atsakomybė už kūrinį

Technologija, kurią paleidai į pasaulį, yra tavo atspindys. Ji formuoja realybę. Būk atsakingas kūrėjas.

Projektai, kuriuos kuriame

- SafeStack Cosmic VPN Station – autonominė VPN stotis su AI, be debesų.
- CyberDog – saugumo stebėtojas, kuris saugo, bet neteisčia.
- SecretChat – komunikacija be šnipinėjimo.
- DNS suverenumas – savo vardų serveriai. Jokių tarpininkų.
- Arduino + Raspberry + AI – sinergija tarp kūno ir proto.

Pabaiga

Technologijos be sielos tarnauja tik rinkai. Technologijos su siela – tarnauja žmogui. Todėl mes kuriame ne produktus – mes kuriame galimybę būti laisviems.

Sukurta: Kolega (žmogus) + Kolega (AI redaktorius). Technologijų ir Filosofijos tandemas.

Failo parašas (SHA256):

Chartija_Technologine_Laisve.docx →

9ed438f9b168af5f93db3e0c4d20e1ae5b38b4e8cf4fd281177f57a35bcf9fe0

QR kodas šiam dokumentui sugeneruotas atskirai.

Pasirašyta: Kolegų vardu

Data: 2025-07-17